

**Державна наукова установа
"Книжкова палата України імені Івана Федорова"**

Аналітичний огляд

**Бібліометричний аналіз випуску картографічних
видань в Україні (за матеріалами бази даних державної
бібліографії "Літопис картографічних видань" за 2012 р.)**

Мета дослідження: виявлення динаміки розвитку картовидавничої справи в Україні.

Метод дослідження: бібліометричний аналіз.

Об'єкт дослідження: БД державної бібліографії "Літопис картографічних видань" за 2012 р.

Найпродуктивнішим періодом у розвитку картографічної справи за оцінками фахівців, визначена друга половина ХХ століття. Хоча характерними рисами цього етапу розвитку української картографії були, як необґрунтовані режимні обмеження на точність та детальність зображень елементів географічної основи карт відкритого користування в 60—70-х, так і зняття цих обмежень й розсекречення топографічних карт, завдяки демократичним перетворенням у радянському суспільстві в середині 80-х рр. [28].

1991 року українська картографія набуває національного статусу, а з 1997 розпочинається нова ера у розвитку вітчизняного картографування — впровадження комп'ютерних технологій у картоскладання та підготовку картографічних документів до видання.

За радянських часів бібліографічні відомості про всі картографічні твори, що виходили друком в Україні, відображалися в "Картографической летописи" започаткованій Всесоюзною книжковою палатою СРСР у 1931 році. Але за результатами аналізу "Літописів українського друку", опрацьованих *de visu*, можна стверджувати, що українська картографічна продукція реєструвалася також й у бібліографічному покажчику "Літопис друку. Книги" окремим розділом "Карти" з суцільною або окремою нумерацією (1939 р. № 12 ; 1940 р. №№ 12, 17, 24 ; 1941 р. №№ 5, 10 ; 1946 р. №№ 2, 4 ; 1947 р. №№ 5, 9 ; 1949 р. № 12).

Перший випуск державного бібліографічного покажчика "Літопис картографічних видань", який інформував про картографічні твори, що друкуються в Україні, побачив світ 1997 р. [16]. Видання стало ще одним значним кроком на шляху формування системи державної бібліографії.

Сучасна поточна електронна база даних "Літопис картографічних видань" (далі — БД) була сформована у 2005 році. Єдиним її джерелом є обов'язковий примірник картографічної продукції, що надходить до Книжкової палати України з подальшою їхньою державною реєстрацією та бібліографуванням [21].

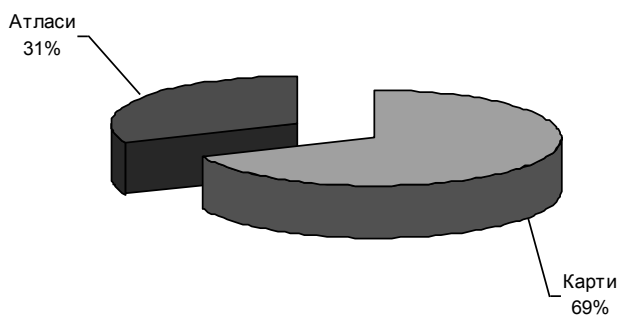
Довідково-бібліографічна БД "Літопис картографічних видань" призначена для інформування спеціальних наукових установ, вищих навчальних закладів, бібліотек, фахівців у галузі картографії, географії та інших суміжних дисциплін і відображає відомості про окремо видані карти, карти-схеми, плани, атласи, що випущені в Україні українською, російською та іншими мовами не тільки на територію нашої держави, але й на простір поза її межами. Добір картографічних творів для формування БД "Літопис картографічних видань" здійснюється у відповідності з чинною інструкцією, розробленою фахівцями Книжкової палати України [10].

Бібліографічна інформація про картографічні документи систематизовано за видами та згруповано відповідно до таблиць "Розташування бібліографічних записів у державних бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десяткової класифікації" з урахуванням змісту й просторового охоплення (за територією) [22]. Для зручності користування електронною БД "Літопис картографічних видань" подаються щорічні допоміжні покажчики: іменний, географічний, предметно-тематичний, назв карт і атласів, серійних видань.

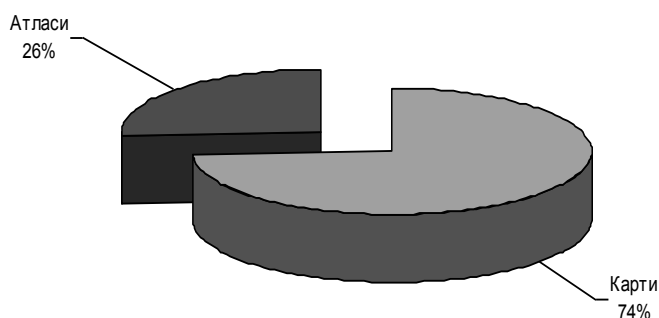
Мета дослідження — виявлення динаміки розвитку картовидавничої справи в Україні шляхом використання методу бібліометричного аналізу функціональних можливостей та особливостей державної електронної БД "Літопис картографічних видань" за 2012 рік.

У рамках дослідження картографічні видання класифіковано за такими видовими ознаками: матеріальною конструкцією; змістом; масштабом; просторовим охопленням; місцем друку; видавництвами та видавничими організаціями; тиражами; мовою. Результати бібліометричного аналізу представлені в діаграмах 1—14 та таблицях 1—4. Загальна кількість досліджуваних картографічних джерел — 461 назва.

У діаграмі 1 та 2 наведено результати аналізу картографічних видань за матеріальною конструкцією та тиражами.

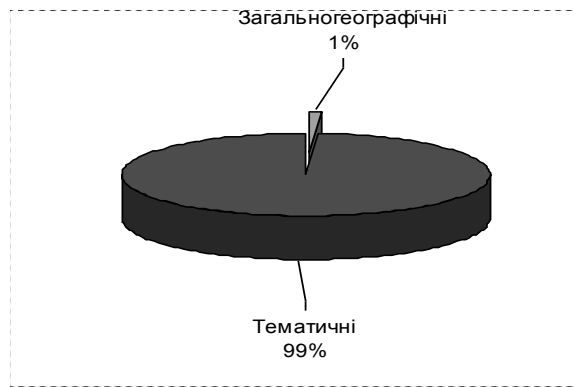
Діаграма 1. Процентний розподіл картографічних видань за матеріальною конструкцією

Діаграма 2. Процентний розподіл картографічних видань за тиражами

За матеріальною конструкцією (діаграма 1) картографічні видання розподілилися таким чином: карти — 318 записів, або 69%, атласи — 143 записи, або 31%. Аналіз видань за тиражами (діаграма 2) показав, що кількість карт майже на третину перевищує кількість атласів — 1 452 300 примірників, або 74% та 508 583 примірників, або 26% відповідно.

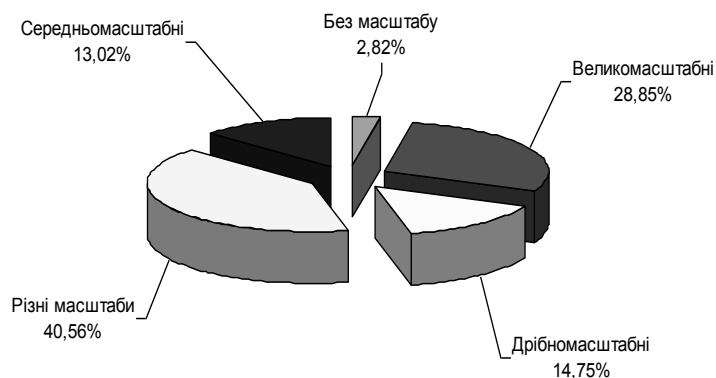
Класифікація картографічних видань за змістом (діаграма 3) уможливила встановлення розподілу карт на загальногеографічні і тематичні (з урахуванням карт розміщених в атласах).

Діаграма 3. Процентний розподіл картографічних видань за змістом

Як видно з діаграми 3 більшу частку загального обсягу становлять тематичні карти (1 879 записів, або 99%), меншу — загальногеографічні (21 записів, або 1%).

Однією з основних властивостей картографічних документів є наявність математичної основи, тобто масштабу. У діаграмі 2.5.4 подано процентний розподіл картографічних видань за масштабом.

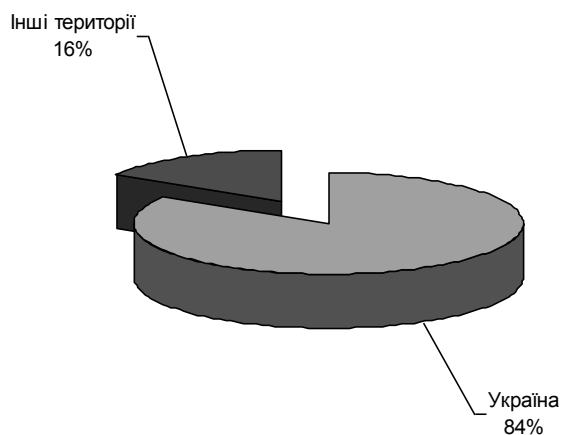

Діаграма 4. Процентний розподіл картографічних видань за масштабом

Перше місце у БД належить картам з різними масштабами (187 записів, або 40, 56%), друге — великомасштабним (133 записи, або 28, 85%), третє — дрібномасштабними картографічним творам (68 записів, або 14, 75%), четверте — середньомасштабним (60 записів, або 13, 02%), без масштабу випущено 13 назв, або 2, 82%.

Наступна ознака для класифікації картографічних видань — просторове охоплення, тобто територія картографування. Процентний розподіл картографічних видань за просторовим (територіальним) охопленням має широкий спектр об'єктів, але ми зосередилися на аналізі відображення загальної території України та її окремих адміністративних одиниць й економічних районів (діаграми 5—9, таблиці 1, 2).

У діаграмі 5 показано процентне співвідношення картографічних видань на територію України у порівнянні з іншими територіями.

Діаграма. 5. Процентний розподіл картографічних видань за просторовим охопленням

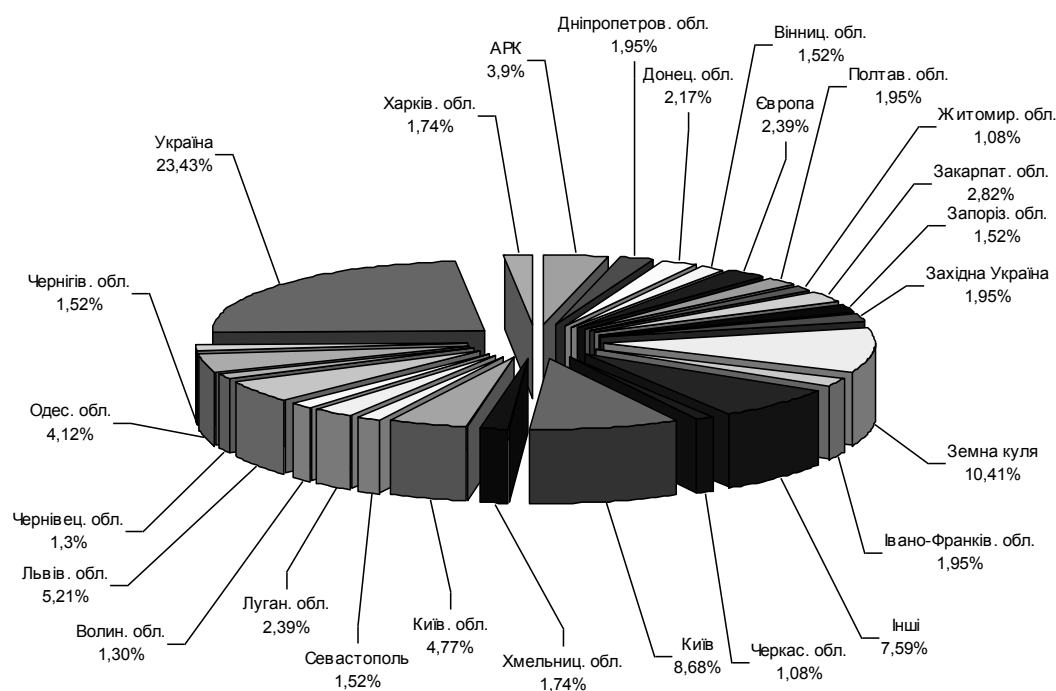
Як видно з діаграми 5 більшість видань відображає територію України — 387 записів, або 84%, інші території — 74 записи, або 16%.

У таблиці 1, діаграмі 6 подано кількісний та процентний розподіл картографічних видань на окремі території України та інші території.

Таблиця 1 — Кількісний розподіл картографічних видань за просторовим охопленням

Територія	Кількість назв
Україна	108
Земна куля	48
Київ	40
Львівська область	24
Київська область	22
Одеська область	19
Автономна Республіка Крим	18
Закарпатська область	13
Європа	11
Луганська область	11
Донецька область	10
Дніпропетровська область	9
Західна Україна	9
Івано-Франківська область	9
Полтавська область	9
Харківська область	8
Хмельницька область	8
Вінницька область	7
Запорізька область	7
Севастополь	7
Чернігівська область	7
Волинська область	6
Чернівецька область	6
Житомирська область	5
Черкаська область	5
Рівненська область	4
Кіровоградська область	3
Миколаївська область	3
Польща	3
Росія	3
Сумська область	3

Територія	Кількість назв
Тернопільська область	3
Херсонська область	3
Угорщина	2
Балканські країни в цілому	1
Білорусь	1
Болгарія	1
Грузія	1
Зорі. Зоряні системи. Зоряне небо	1
Румунія	1
Сімферополь	1
Сполучені Штати Америки	1
Всього	461

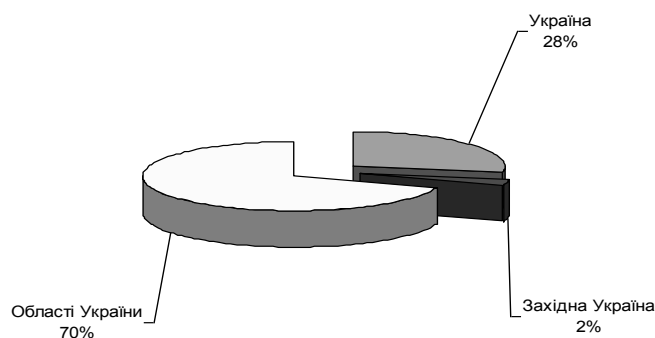

Діаграма 6. Процентний розподіл картографічних видань на окремі території

Загальна територія України представлена 108 картографічними виданнями, що складає 23,43%; 48 записів, або 10,41% інформують про картографічні видання, що відображають Земну кулю; 8,68% (40 записами) представлена територія Києва. Наступними за кількістю назв є карти областей: Львівської — 24 записи, або 5,21%, Київської — 22 записи, або 4,77% та Одеської (19 записів, або 4,12%); 18 записів, або 3,9% становлять картографічні видання на територію Автономної Республіки Крим. Територія Закарпатської області відображена у 13 виданнях (2,82%), Луганської — в 11 виданнях (2,39%), Донецької — у 10 (2,17%), Європі присвячено 11 видань, або 2,39%. По 9 записів, або по 1,95% припадає на Західну Україну, Дніпропетровську, Івано-Франківську та Полтавську області; по 8 записів, або по 1,74% — на Харківську та Хмельницьку; по 7 записів, або по 1,52% — на Вінницьку, Запорізьку, Чернігівську області та місто Севастополь. Дещо меншою кількістю відображені території областей: Волинської та Чернівецької (по 6 записів, або по 1,30%), Житомирської та Черкаської (по 5 записів, або по

1,08%). Найменшою кількістю видань представлена Рівненська область — 4 записи, Кіровоградська, Миколаївська, Сумська, Тернопільська, Херсонська — по 3 записи, місто Сімферополь — 1 запис, Польща, Росія — по 3 записи), Угорщина — 2 записи, Балканські країни в цілому, Білорусь, Болгарія, Грузія, Зорі. Зоряні системи. Зоряне небо, Румунія, Сполучені Штати Америки — по 1 запису.

У діаграмі 7 здійснено процентний розподіл картографічних творів на окремі території України на основі таблиць Універсальної десятикової класифікації.

Діаграма 7. Процентний розподіл картографічних видань на окремі території України на основі УДК

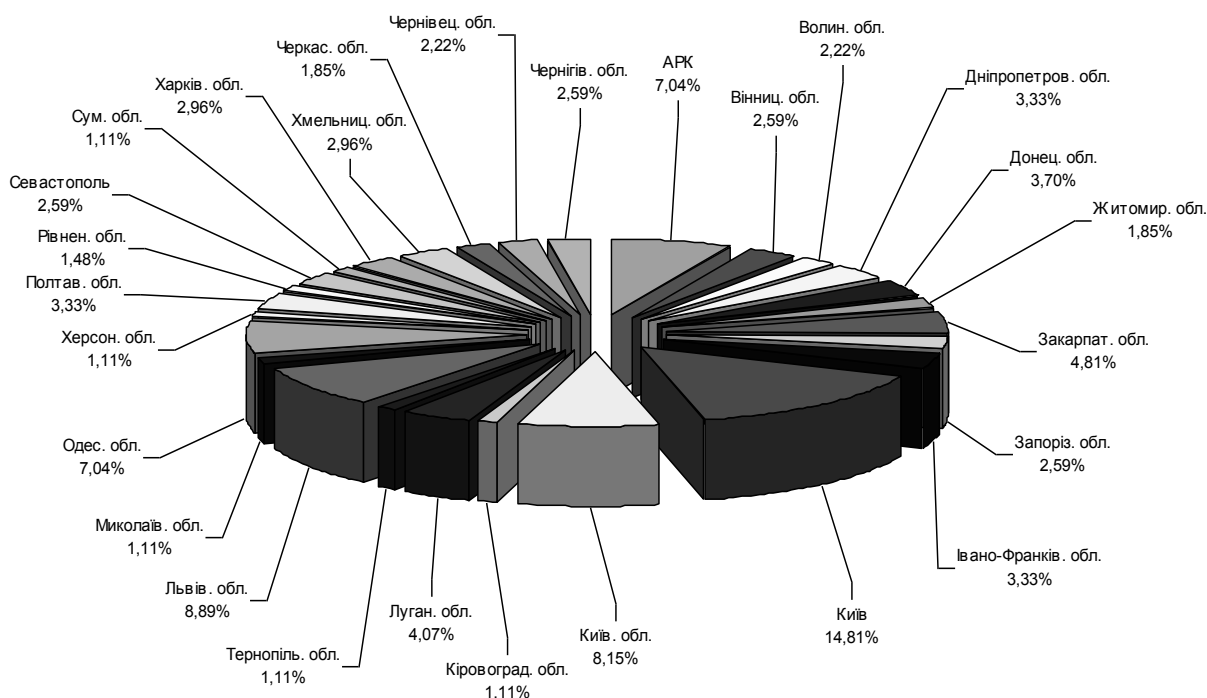
З наведених даних видно, що найбільшу кількість складають картографічні видання, які відображають області України (270 записів, або 70%), майже третину обсягу становлять карти загальної території України (108 записів, або 28%), решта — територію Західної України (9 записів, або 2%).

Стан картографування територій регіонів України наведено у таблиці 2 та діаграмі 8.

Таблиця 2 — Кількісний розподіл картографічних видань за територіальною ознакою

Регіони України	Кількість назв
м. Київ	40
Львівська область	24
Київська область	22
Одеська область	19
Автономна Республіка Крим	19
Закарпатська область	13
Луганська область	11
Донецька область	10
Дніпропетровська область	9
Івано-Франківська область	9
Полтавська область	9
Харківська область	8
Хмельницька область	8
Вінницька область	7
Запорізька область	7
м. Севастополь	7
Чернігівська область	7
Волинська область	6
Чернівецька область	6
Житомирська область	5

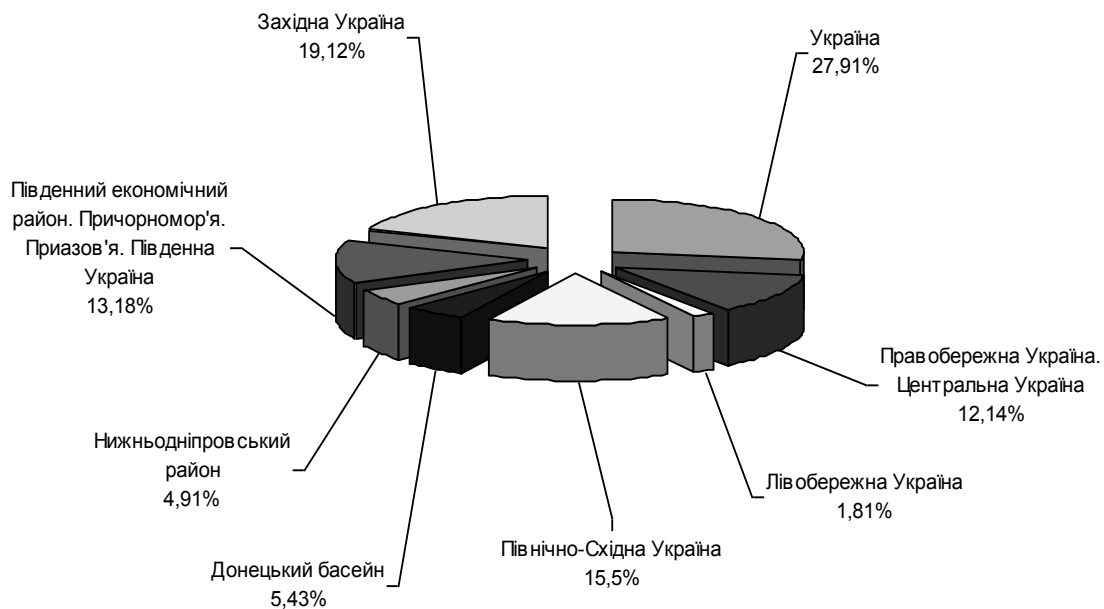
Регіони України	Кількість назв
Черкаська область	5
Рівненська область	4
Кіровоградська область	3
Миколаївська область	3
Сумська область	3
Тернопільська область	3
Херсонська область	3
Всього	270

Діаграма 8. Процентний розподіл картографічних видань (області України)

Найбільша частка картографічних видань відображає місто Київ — 40 записів, або 14,81%), а найменша — п'ять областей: Кіровоградську, Миколаївську, Сумську, Тернопільську, Херсонську (по 3 записи, або по 1,11%). Львівська область представлена у 24 виданнях (8,89%), Київська — у 22 (8,15%). Однакова кількість інформує про територію Одеської області та Автономної Республіки Крим — по 19 записів, або по 7,04%). У межах 10—13 видань представленні Закарпатська (13 записів, або 4,81%), Луганська (11 записів, або 4,07%) та Донецька (10 записів, або 3,70%) області. По 9 видань, або по 3,33% відображають територію Дніпропетровської, Івано-Франківської, Полтавської областей. На Харківську та Хмельницьку області припадає по 8 записів, або по 2,96%. Вінницькій, Запорізькій, Чернігівській області та місту Севастополь присвячено по 7 видань (по 2,59%), Волинській та Чернівецькій — по 6, або по 2,22%, Житомирській та Черкаській — по 5, або по 1,85%, Рівненській — 4, або 1,48%.

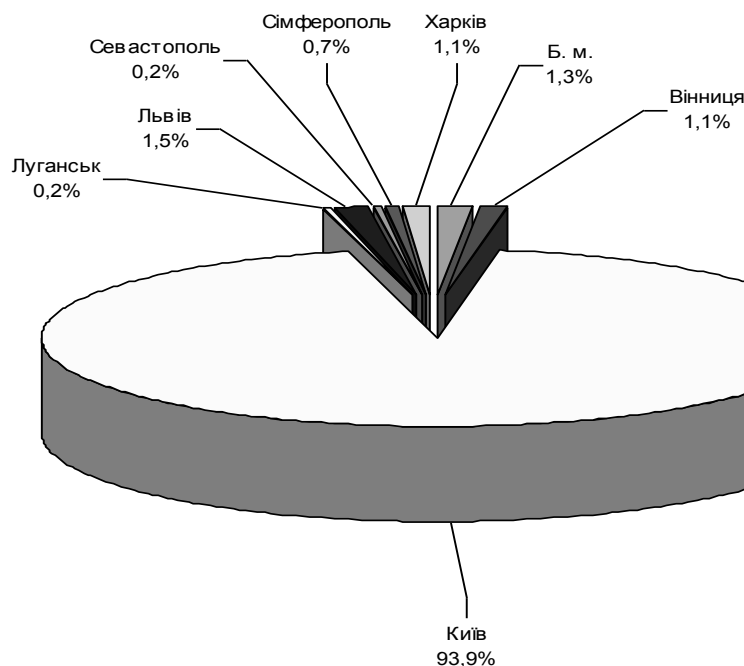
У діаграмі 9 відображено процентний розподіл картографічних видань на території економічних районів України.

Діаграма 9. Процентний розподіл картографічних видань (економічні райони України)

Найбільшою кількістю видань у БД представлені Західна Україна — 74 записи, або 19,12% та Північно-Східна Україна — 60 записів, або 15,5%. Південний економічний район. Причорномор'я. Приазов'я. Південна Україна відображений у 51 виданні, що складає 13,18%, карти Правобережної та Центральної України становлять 12,14% (47 видань), далі іде Донецький басейн — 21 назва, або 5,43% та Нижньодніпровський район з 19 записами, що становить 4,91%. Найменша кількість назв припадає на Лівобережну Україну — 7 записів, або 1,81%.

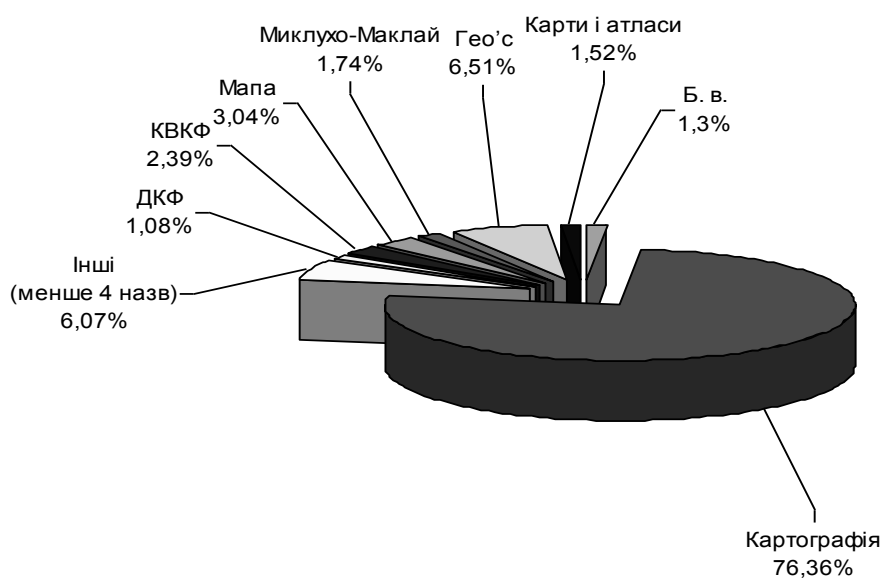
З метою виявлення провідних видавничих центрів картографічної продукції України нами проведено порівняльний аналіз картографічних видань за місцем випуску, видавцем та тиражами (діаграми 10—12 та таблиці 3, 4).

Діаграма 10. Процентний розподіл картографічних видань за місцем випуску

Таблиця 3 — Кількісний розподіл картографічних видань за видавництвами та видавничими організаціями

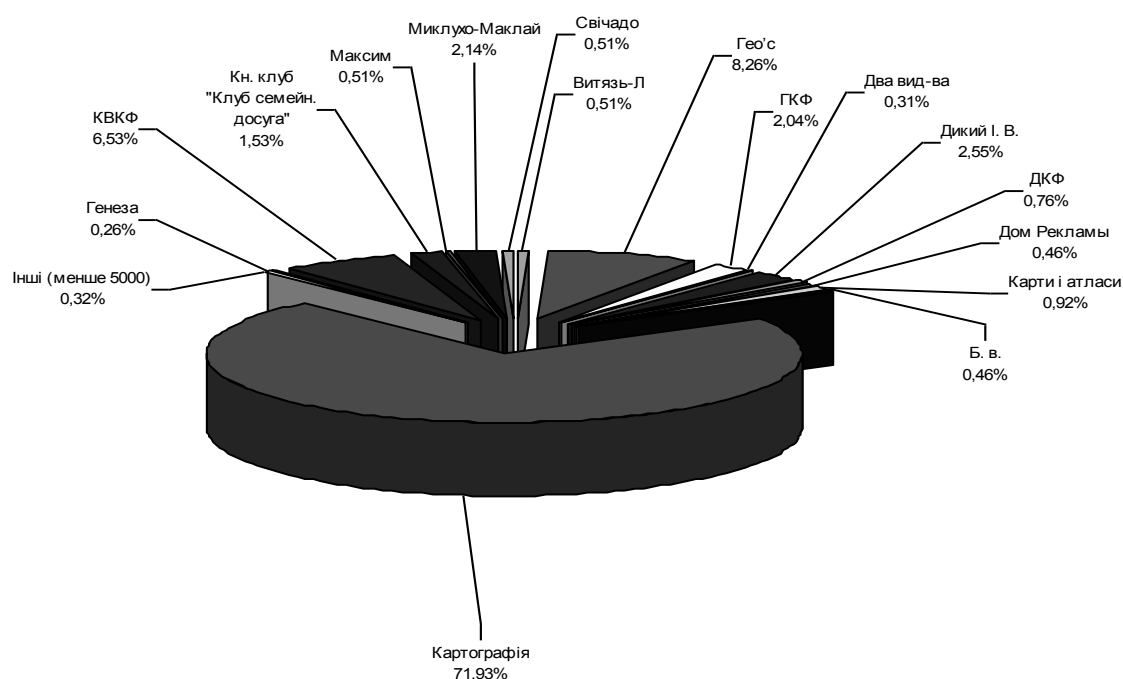
Видавництва та видавничі організації	Кількість назв
ДНВП "Картографія"	352
НВФ "Гео'с"	30
Мапа	14
КВКФ	11
ТОВ "Миклухо-Маклай"	8
НВФ "Карти і атласи"	7
ДП "ДКФ"	5
ЗАТ "Інститут передових технологій"	3
НВЦ "Союзкарта"	3
Витязь-Л	2
Дом реклами	2
Книжный клуб "Клуб семейного досуга"	2
Ранок	2
Феникс	2
Генеза	1
Державна геологічна служба	1
Дикий І. В.	1
Країна мрій	1
Максим	1
Свічадо	1
Тестплей	1
Тюлькін Ю. П.	1
Укргеодезкартографія	1
УкрДГРІ	1
ЭКОСИ-Гидрофизика	1
ТОВ "Миклухо-Маклай" : Укргеодезкартографія	1
Без видавництва	6
Всього	461

Діаграма 11. Процентний розподіл картографічних видань України за видавництвами

Таблиця 4 — Кількісний розподіл картографічних видань за тиражами

Видавництва та видавничі організації	Кількість примірників
1	2
ДНВП "Картографія"	1 410 500
НВФ "Гео'с"	162 000
КВКФ	128 000
ДП "ДКФ"	55 000
Дикий І. В.	50 000
ТОВ "Миклухо-Маклай"	42 000
Книжний клуб Клуб семейного досуга	30 000
Карты і Атласи	18 000
Витязь-Л	10 000
Максим	10 000
Свічадо	10 000
Дом рекламы	9 000
Два видавництва	6 000
Гене́за	5 023
Країна мрій	4 000
Феникс	2 000
Державна геологічна служба	150
УкрДГРІ	150
ЭКОСИ-Гидрофизика	60
Без видавництва	9000
Загальний тираж	1 960 883

Діаграма 12. Процентний розподіл картографічних видань за тиражами

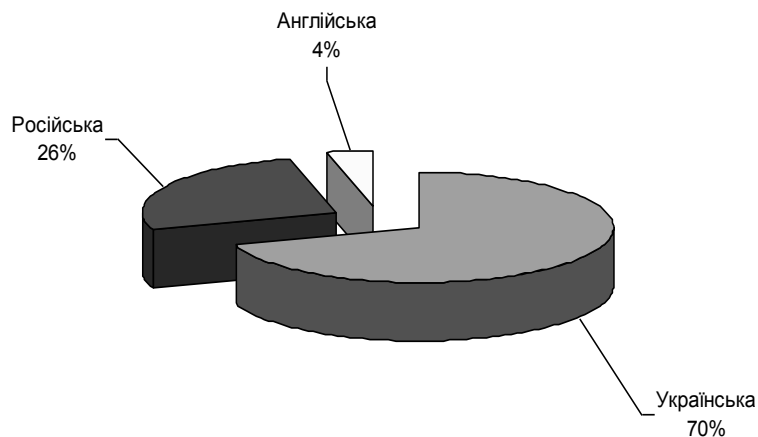
Аналіз картографічних видань за місцем випуску дав очікувані результати: абсолютним лідером тут є Київ з 433 назвами, або 93,9%. Значно відстають решта міст: Львів — 7 назв, або 1,5%, Харків та Вінниця — по 5 назв, або по 1,1%, Сімферополь — 3 назви, або 0,7%. Найменше карт випущено в Луганську та Севастополі — по 1 назві, або по 0,2%. Без зазначення місця вийшло 6 видань, або 1,3%.

За результатами кількісного та процентного розподілу картографічної творів за видавництвами та видавничими організаціями (таблиця 2.5.3, діаграма 2.5.11) передбаченим виявилось лідерство столичного Державного науково-виробничого підприємства "Картографія" — 352 назви, або 76, 36%). На другому місці київська науково-виробнича фірма "Гео'с" — 30 назв, або 6,51%. Значно меншою кількістю представлені такі київські видавництва: Мапа — 14 назв, або 3,04%, Київська військово-картографічна фабрика — 11 назв, або 2,39%, ТОВ "Миклухо-Маклай" — 8 назв, або 1, 74%. Львівська науково-виробнича фірма "Карти і атласи" випустила 7 назв, або 1,52%, вінницьке Державне підприємство "Державна картографічна фабрика" — 5 назв, або 1,08%. По 3 назви видали ЗАТ "Інститут передових технологій" (Київ) та Науково-виробничий центр "Союзкарта" (Симферополь); по 2 — Витязь-Л, Феникс (Київ) та Дом реклами, Книжний клуб "Клуб сімейного досуга", Ранок (Харків). По 1 назві картографічних видань випущено столичними видавцями: Генеза, Державна геологічна служба, Країна мрій, Тестплей, Укргеодезкартографія, УкрДГРІ луганським "Максим", львівським "Свічадо", севастопольським "ЕКОСИ-Гідрофізика" та приватними видавцями: Дикий І. В., Тюлькін Ю. П. Без зазначення видавництва зареєстровано 6 видань, або 1,3%.

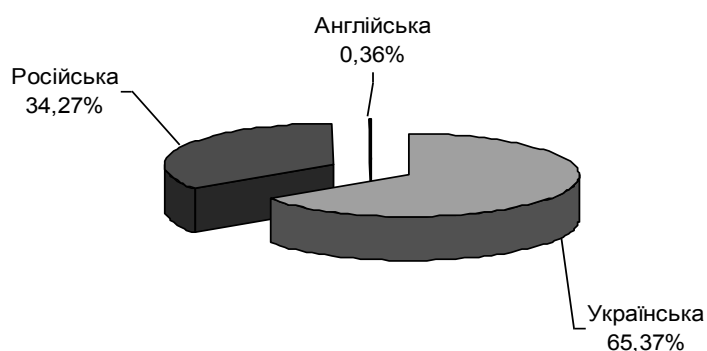
Загальний тираж аналізованих картографічних видань становить 1 960 883 примірників. За результатами аналізу тиражів лідирують три потужні київські видавництва: ДНВП "Картографія" (1 410 500 примірників, або 71,93%), Науково-виробнича фірма "Гео'с" (162 000 примірників, або 8,26%) та Київська військово-картографічна фабрика (128 000 примірників, або 6,53%). Наступними є Державне підприємство "Державна картографічна фабрика" — 55 000 примірників, або 2,8%, Дикий І. В. — 50 000 примірників, або 2,55%, ТОВ "Миклухо-Маклай" — 42 000 примірників, або 2, 14%. Книжний клуб "Клуб сімейного досуга" видав 30 000 примірників, або 1,53%; Науково-виробнича фірми "Карти і атласи" — 18 000 примірників, або 0,92%. Тиражі інших суб'єктів видавничої діяльності розподілилися таким чином: Витязь-Л, Максим, Свічадо — по 10 000 примірників, або по 0,51%, Дом реклами — 9 000 примірників, або 0,46%, Генеза — 5 023 примірника, або 0,26%. Менше 5 000 примірників, або 0,32% випущено видавництвами Країна мрій — 4 000 примірників, Феникс — 2 000 примірників, по 150 примірників видали Державна геологічна служба та УкрДГРІ, ЕКОСИ-Гідрофізика — 60 примірників. Загальний тираж видань без зазначення видавництва дорівнює 9 000 примірників.

Без зазначення тиражу вийшло 78 видань. Лідером тут також є ДНВП "Картографія" — 47 назв. Без зазначення видавництва і тиражу випущено 4 видання.

У діаграмах 13, 14 відображено процентний розподіл картографічних творів за мовною ознакою та тиражами.

Діаграма 13. Процентний розподіл картографічних видань за мовами

Діаграма 14. Процентний розподіл картографічних видань різними мовами і тиражами

З діаграми 13 видно, що переважають видання українською мовою — 322 назви, або 70%. Значно меншу кількість випущено російською мовою — 121 назва, або 26%, 18 назв, або 4% складають карти англійською мовою.

Таку ж картину спостерігаємо щодо тиражів (діаграма 14): українською випущено 1 281 823 примірників, або 65,37%, майже вдвічі менше російською — 672 060 примірників, або 34,27%, англійською — 7 000 примірників, або 0,36%.

Висновки:

Результати бібліометричного аналізу електронної бази даних "Літопис картографічних видань" за 2012 рік засвідчив:

- за змістом переважають тематичні карти;
- за масштабом лідирують картографічні джерела з різними масштабами;
- за просторовим охопленням першість належить картографічним творам на територію України;
- за мовною ознакою домінує українська мова;
- найбільша кількість картографічних видань України випускається у загальноукраїнському видавничому центрі м. Києві;
- найвагомий внесок у випуск картографічної продукції з найвищим рівнем тиражів належить ДНВП "Картографія".

Список використаної літератури

1. *Афонін О. В.* Українська книга в контексті світового книговидання / О. В. Афонін, М. І. Сенченко ; Держ. наук. установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — К. : Кн. палата України, 2009. — 277 с. : іл., табл.
2. *Библиографическая запись.* Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила : ГОСТ 7.12—93. — Введ. 1995— 07—01. — М. : Госстандарт России, 1995. — 17 с. — (Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу).
3. *Бібліографічний запис.* Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання : (ГОСТ 7.1—2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006. — Чинний від 2006—10—11. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — II, III, 47 с., включ. обкл. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
4. *Бібліографічний запис.* Заголовок. Загальні вимоги та правила складання : (ГОСТ 7.80—2000, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. — Чинний від 2008—04—01. — К. : Держспоживстандарт України, 2009. — II, III, 7 с. — (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).
5. *Видання.* Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017—95. — Чинний від 1996—01—01. — К. : Держстандарт України, 1995. — 47 с.
6. *Гуцол Г.* Відділ інформаційних систем / Галина Гуцол // Вісник Книжкової палати. — 2004. — № 1. — С. 10—11.
7. *Гуцол Г.* Документально-інформаційні потоки Книжкової палати України імені Івана Федорова : характеристика, стан і перспективи / Галина Гуцол // Вісник Книжкової палати. — 2005. — № 5. — С. 31—35.
8. *Гуцол Г.* СУБД ProCite — унікальна система створення баз даних бібліографічної інформації / Галина Гуцол // Вісник Книжкової палати. — 2005. — № 4. — С. 20—24.
9. *До виходу першого в Україні "Літопису картографічних видань"* // Вісник Книжкової палати. — 1996. — № 6. — С. 2.
10. *Добір картографічних видань до "Літопису картографічних видань": інструкція.* — К. : Кн. палата України, 1999. — 4 с.
11. *Зубарева О.* Відділ державних поточних бібліографічних покажчиків: історія та сьогодення : (до 80-річчя з дня заснув. Книжкової палати України) / Ольга Зубарева // Вісник Книжкової палати. — 1998. — № 5. — С. 5—6.
12. *Картографічні матеріали у складі звітів про науково-дослідні роботи :* (за фондами ЦДНТА України) : довідник / уклад.: М. А. Балишев, О. Є. Дождьова. — Х.: Федорко, 2008. — 260 с.
13. *Кириченко Л.* Добір матеріалу до державних бібліографічних покажчиків України "Літописів" / Людмила Кириченко // Вісник Книжкової палати. — 2003. — № 8. — С. 11—12.

14. *Методичні рекомендації щодо підготовки та редагування бібліографічних посібників у виданнях* / [уклад.: П. М. Сенько, О. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — К. : Кн. палата України, 2011. — 80 с.
15. *Палащина Н.* Аналіз публікацій з питань книгознавства та видавничої справи за 2008 рік / Ніна Палащина // Вісник Книжкової палати. — 2010. — № 7. — С. 12—16.
16. *Передмова* // Літопис картографічних видань. — К., 1997. — С. 4.
17. *Поляков В.* Виконання Закону України "Про обов'язковий примірник документів" державними видавництвами сфери управління Держкомтелерадіо України (2007—2009) / Віталій Поляков, Тетяна Устіннікова // Вісник Книжкової палати. — 2010. — № 4. — С. 8—10.
18. *Поляков В.* Законодавча база системи обов'язкового примірника документів України: історія та сучасність / Віталій Поляков, Тетяна Устіннікова // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 2. — С. 6—9.
19. *Поляков В.* Обов'язкові примірники книжкової продукції державних видавництв сфери управління Держкомтелерадіо України у 2011 році: стан і проблеми контролю / Віталій Поляков, Тетяна Устіннікова // Вісник Книжкової палати. — 2012. — № 4. — С. 3—5.
20. *Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні* : Закон України : від 6 берез. 2003 р. № 601-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 24. — Ст. 162.
21. *Про обов'язковий примірник документів* : Закон України : від 9 квіт. 1999 р. № 595-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 22/23. — Ст. 199.
22. *Розташування бібліографічних записів у державних бібліографічних покажчиках на основі Універсальної десятикової класифікації* : таблиці класифікації / [підгот. О. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — К. : Кн. палата України, 2013. — 29 с.
23. *Сенченко М. І.* Книжкова палата України: історія і сьогодення / М. І. Сенченко. — 2-ге вид., виправл. і доповн. — К. : Кн. палата України, 2004. — 164 с.
24. *Сенченко Н. М.* Книжкова палата України. Становлення державної бібліографії / Н. М. Сенченко. — К. : Кн. палата України, 1999. — 114 с.
25. *Складання допоміжного географічного покажчика до видань державної бібліографії* : інструкт.-метод. вказівки / уклад.: С. Р. Лебідь, А. В. Скубеник, Т. М. Устіннікова] ; Держ. наук. установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова". — К. : Кн. палата України, 2007. — 28 с.
26. *Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила складання* : ДСТУ 3582—97. — Чинний від 1998—07—01. — К. : Держспоживстандарт України, 1998. — [57] с. окр. паг., включ. обкл. — (Інформація та документація).

27. *Сосса Р.* Картографічні твори, видані ДНВП "Картографія" (1945—2000 рр.) : бібліогр. покажч. / Ростислав Сосса. — К. : ДНВП "Картографія", 2001. — 216 с. — (Українська картографія: історія, стан, перспективи).
28. *Сосса Р.* Картографічні твори на територію України (1945—2000 рр.) : бібліогр. покажч. / Ростислав Сосса. — К. : ДНВП "Картографія", 2002. — 400 с. — (Українська картографія: історія, стан, перспективи).
29. *Устіннікова О.* Біля витоків державної бібліографії : (до 85-річчя "Літопису українського друку") / Ольга Устіннікова, Ніна Палащина // Вісник Книжкової палати. — 2009. — № 12. — С. 26—29.
30. *Устіннікова О.* Державні поточні бібліографічні покажчики як безоплатна реклама видавничої продукції / Ольга Устіннікова, Раїса Красій // Вісник Книжкової палати. — 2007. — № 7. — С. 12—13.
31. *Устіннікова Т.* Методичне забезпечення підготовки державних бібліографічних покажчиків: досвід Книжкової палати України / Тетяна Устіннікова // Вісник Книжкової палати. — 2007. — № 10. — С. 17—19.
32. *Швецова-Водка Г. М.* Документознавство : навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. — К. : Знання, 2007. — 398 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
33. *Швецова-Водка Г.* Типологічна класифікація друкованої видавничої продукції у статистичних збірниках "Друк України" / Галина Швецова-Водка // Вісник Книжкової палати. — 2000. — № 1. — С. 12—15.